

सन २०२२-२०२३ या आर्थिक वर्षातील
प्रधानमंत्री मातृ वंदना या केंद्रपुरस्कृत योजनेचा
अनुसूचित जाती उपयोजना (SCP) या
घटकाचा राज्य हिश्याचा ४०% निधी वितरित
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: प्रमाव-२०२२/प्र.क्र.६०१/कु.क.
गो. ते. रुग्णालय संकुल इमारत, १० मजला, ए विंग,
मंत्रालय, एल.टी.मार्ग, मुंबई -४०० ००१.
तारीख: १० मार्च, २०२३

वाचा -

- १) केंद्र शासनाचे मंजूरी आदेश क्र.१५/२१/२०२२ - PMMVY, दि.१९.०९.२०२२. (Part-I) व दि. २१.१२.२०२२
- २) अतिरिक्त संचालक, आरोग्य सेवा, राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय, पुणे यांचे जा.क्र. ४३७-३९/२०२३, दि. ०३.०१.२०२३ चे पत्र.
- ३) शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र. बीजीटी-२०२२/प्र.क्र.४७/अर्थसंकल्प (विधयो), दि. २२.११.२०२२.
- ४) शासन निर्णय समक्रमांक दि. ०५.१२.२०२२
- ५) शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र. बीजीटी-२०२२/प्र.क्र.४७/अर्थसंकल्प (विधयो), दि. ०३.०३.२०२३.

प्रस्तावना :-

प्रधानमंत्री मातृ वंदना ही केंद्र पुरस्कृत योजना सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षात राज्यात कार्यान्वित केली आहे. या योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी केंद्र शासनाकडून प्राप्त होणारा केंद्र हिश्याचा (६०%) प्रमाणे निधी State Health Society Maharashtra-PMMVY यांच्या नावे उघडण्यात आलेल्या ESCROW ACCOUNT मध्ये थेट जमा होतो. सदर निधीच्या अनुरूप ४० % प्रमाणे निधी राज्य हिश्यापोटी योजनेस उपलब्ध करून दिला जातो.

सन २०२२-२३ या आर्थिक वर्षात योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी केंद्र शासनाकडून अनुसूचित जाती उपयोजना (SCP) या घटकासाठी संदर्भ क्र.१ येथील दि. १९.०९.२०२२ अन्वये रु.६,९२,२२,७०८/- (रुपये सहा कोटी ब्यान्नव लाख बाव्वीस हजार सातशे आठ फक्त) एवढा निधी राज्यास प्राप्त झाला असून सदर निधी ESCROW ACCOUNT मध्ये जमा झालेला आहे. या निधीस अनुरूप असा राज्य हिश्याचा ४० % निधी रु.४,६१,४८,४७२/- (रुपये चार कोटी एकसष्ठ लाख

अठ्ठेचाळीस हजार चारशे बाहत्तर फक्त) एवढा निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागास विनंती करण्यात आली होती. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि. २२.११.२०२२ च्या शासन निर्णयानुसार रु. ३,७९,८९,०७४/- इतका निधी वितरित केला होता उर्वरित रु. ८१,५९,३९८/- इतका निधी वितरित करण्यास शिल्लख आहे.

केंद्र शासनाकडून अनुसुचित जाती उपयोजना (SCP) या घटकासाठी संदर्भ क्र.१ येथील दि.२१.१२.२०२२ अन्वये रु.६,९२,२२,७०८/- (रुपये सहा कोटी ब्यान्नव लाख बाव्वीस हजार सातशे आठ फक्त) एवढा निधी राज्यास प्राप्त झाला असून सदर निधी State Health Society Maharashtra-PMMVY यांच्या नावे उघडण्यात आलेल्या ESCROW ACCOUNT मध्ये जमा झालेला आहे. या निधीस अनुरूप असा राज्य हिश्याचा ४० % निधी रु.४,६१,४८,४७२/- एवढा निधी तसेच सामाजिक न्याय विभागाने यापूर्वी वितरित न केलेला रु. ८१,५९,३९८/- असा एकूण रु. ५,४३,०७,८७० /- इतका निधी सन २०२२-२०२३ च्या अर्थसंकल्पिय निधीमधून विभागास वितरित करण्यास वित्त विभागाने मान्यता दिली असून सामाजिक न्याय विभागाने सदर निधी दि. ०३.०३.२०२३ च्या शासन निर्णयान्वये अर्थसंकल्प निधी वितरण प्रणालीवर वितरित करण्यास शासन मान्यता प्रदान केलेली आहे. त्यास अनुसरून शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

प्रधानमंत्री मातृवृंदना योजनेची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी केंद्र शासनाने सन २०२२-२०२३ या आर्थिक वर्षात अनुसुचित जाती उपयोजना (SCP) या घटकासाठी केंद्र हिश्याचा रु.६,९२,२२,७०८/- (रुपये सहा कोटी ब्यान्नव लाख बाव्वीस हजार सातशे आठ फक्त) एवढा निधी राज्यास उपलब्ध करून दिलेला आहे. सदर निधीच्या अनुरूप ४०% प्रमाणे राज्य हिश्याचा रु.४,६१,४८,४७२/- एवढा निधी तसेच सामाजिक न्याय विभागाने यापूर्वी वितरित न केलेला रु. ८१,५९,३९८/- असा एकूण रु. ५,४३,०७,८७० /- एवढा निधी वितरित करण्यास वित्त विभागाने सहमती दर्शवली असून सामाजिक न्याय विभागाने सदर निधी विभागास निधी वितरण प्रणालीवर वितरित केलेला आहे. सदर निधी वितरित करण्यास या शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात येत आहे. सदर निधी वितरणाचा तपशील व संबंधित लेखाशीर्ष खालीलप्रमाणे आहे :-

अ.क्र.	लेखाशीर्ष	सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने मंजूर केलेला निधी	राज्य हिश्यापोटी वितरीत करावयाचा ४०% निधी
१	२	३	४
१	मागणी क्र. N-३	रु. ५,४३,०७,८७०/-	रु. ५,४३,०७,८७०/-

२२११- कुटुंब कल्याण ००, ७८९ अनुसूचित जातीसाठी विशेष घटक योजना (०१) अनुसूचित जाती घटक कार्यक्रमांतर्गत योजना, (०१) (०१) प्रधानमंत्री मातृवंदना योजना (के.पु.यो) (राज्य हिस्सा ४० %) (कार्यक्रम) २२११ १४७७ ३१, सहाय्यक अनुदान (वेतनेतर)		
--	--	--

२. उपरोक्त निधीसाठी प्रशासकिय अधिकारी, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. त्यांनी या शासन निर्णयान्वये उपलब्ध करून दिलेल्या अनुदानाचे देयक कोषागारात सादर करून राज्य हिश्यापोटी आवश्यक असलेला निधी प्राप्त करून घेऊन State Health Society Maharashtra-PMMVY यांच्या नावे उघडण्यात आलेल्या Escrow Account मध्ये जमा करण्याची कार्यवाही करावी. यासाठी सह संचालक (अर्थ व प्रशासन) आरोग्य सेवा, मुंबई यांना नियंत्रण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

३. या शासन निर्णयान्वये वितरीत केलेले अनुदान योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी उघडण्यात आलेल्या Escrow Account मध्ये जमा झाल्यानंतर लाभपात्र लाभार्थ्यांच्या खात्यात थेट जमा करण्यात येणार आहे असे प्रमाणित करण्यात यावे. सदर खर्च हा सशर्त असून केलेल्या खर्चाचे विहित नमुन्यातील उपयोगिता प्रमाणपत्र व योजनेच्या प्रगतीचा अहवाल केंद्र व राज्य शासनास विहित प्रपत्रात केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार वेळोवेळी पाठविण्यात यावा. तसेच सदर निधी हा सन २०२२-२०२३ या आर्थिक वर्षात खर्च करण्यात यावा. प्रधानमंत्री मातृ वंदना या केंद्र पुरस्कृत योजनेसाठी प्राप्त झालेल्या अनुदानापेक्षा अधिक खर्च होणार नाही तसेच अनुसूचित जाती घटक कार्यक्रमांतर्गत उपलब्ध करून दिलेल्या तरतुदीतून फक्त अनुसूचित जातीच्या लाभार्थ्यांनाच लाभ देण्यात येईल, याची दक्षता संबंधित कार्यालयाने घ्यावी.

४. शासन परिपत्रक वित्त विभाग दि.४ एप्रिल, २०२२ च्या मधील अटींची तसेच या परिपत्रका सोबतच्या परिशिष्टातील अ.क्र.९ मधील तपासणी सूचितील अटींची पूर्तता होत असून असे प्रमाणित करण्यात येते की, सदर योजनेस प्रशासकीय मान्यता घेण्यात आली आहे, निधी वितरण शासन निर्णयातील अटी व शर्तीची पूर्तता झाल्यानंतरच होणार आहे, यापूर्वी वितरीत केलेला १०० % निधी खर्च झाला असून त्याचे उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर केले आहे, यापूर्वी वितरीत केलेल्या निधीच्या अनुषंगाने लेखापरिक्षक / महालेखापाल यांच्याकडून कोणतेही गंभीर आक्षेप नाहीत, निधी लाभार्थ्यांच्या खात्यात थेट जमा होणार आहे, सदर प्रस्तावात वस्तू खरेदी प्रस्ताव तसेच, भांडवली वस्तू खरेदीचा

समावेश नाही. तसेच सदर प्रस्तावास सामाजिक न्याय विभागाने सहमती दर्शविली आहे, प्रस्तुत योजनेत संक्षिप्त देयक प्रलंबित नाही व निधी स्वीय प्रपंजी लेखा अथवा बँक खात्यात जमा न करता खर्च केला जाणार आहे.

५. या योजनेखालील सहायक अनुदान हे सशर्त स्वरूपाचे आहे. शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र. मुंविनि- २०२२/प्र.क्र.२७/२०२२/विनिमय, दि. १२ जानेवारी, २०२३ नुसार असे प्रमाणित करण्यात येत आहे की, या योजनेचा सार्वजनिक आरोग्य विभागाचा शासन निर्णय क्र. मासका २०१७/प्र.क्र.४९३/कु.क, दि. ०८/१२/२०१७ मधील पुढील सर्व अटी व शर्तीची पूर्तता झाली आहे.

- १) केंद्र शासनाने विहित केलेल्या मार्गदर्शक सूचना, निकष, कार्यपद्धती व विकसीत केलेल्या संगणक प्रणालीव्दारे आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांचेमार्फत प्रधान मंत्री मातृ वंदना योजनेची अंमलबजावणी करण्यात येत आहे. सबब, त्यांना या योजनेसाठी राज्यस्तरीय समन्वयक अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात आले आहे.
- २) केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार STATE HEALTH SOCIETY MAHARASHTRA PMMVY या नावाने ESCROW Bank Account खाते उघडण्यात आले आहे.
- ३) सदर योजना एकवेळ आर्थिक लाभाची असून पहिल्या जिवीत अपत्यापूर्वीच मर्यादित असून सदर योजनेचा लाभ एकदाच लाभार्थीस देण्यात येतो.
- ४) नैसर्गिक गर्भपात झाल्यास किंवा मृत बालक जन्मल्यास त्या दप्त्यापुरताच लाभ एकदाच अनुय करण्यात येत आहे.
- ५) या योजनेत दारिद्र्य रेषेखालील व दारिद्र्य रेषेवरील लाभार्थ्यांचा समावेश असला तरी वेतनासह मातृत्व रजा मिळणा-या महिलांना या योजनेचा लाभ देण्यात येत नाही.
- ६) शासनाने अधिसूचित केलेल्या (शासकीय रुग्णालयात) संस्थेत गर्भवती महिलेची नोंदणी करण्यात येते..
- ७) लाभाची रक्कम लाभार्थी महिलेच्या आधार संलग्न बँक खात्यात किंवा पोस्ट ऑफीस मधील खात्यात तीन हप्त्यात (DBT Through Public Finance Management System) व्दारे थेट जमा करण्यात येते

६. याकरिता येणारा खर्च सन २०२२-२०२३ या आर्थिक वर्षात "मागणी क्र. N-३, २२११- कुटुंब कल्याण,००, ७८९ अनुसूचित जातीसाठी विशेष घटक योजना, (०१) अनुसूचित जाती घटक कार्यक्रमांतर्गत योजना, (०१) (०१) प्रधानमंत्री मातृवंदना योजना (के.पु.यो) (राज्य हिस्सा ४० %) (कार्यक्रम), २२११ १४७७, ३१, सहाय्यक अनुदान (वेतनेत्तर) या लेखाशिर्षाखाली मंजूर असलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

७. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौ.संदर्भ क्र. १५६/२३/व्यय-१४ दि. २०.०२.२०२३ अन्वये त्या विभागाच्या सहमतीने तसेच सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाचा शासन निर्णय क्र.

बीजीटी-२०२२/प्र.क्र. ४७/अर्थसंकल्प (विधयो), दि. ०३.०३.२०२३ अन्वये प्राप्त झालेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०३१०१३३१३१५८१७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(नंदकुमार आंदळकर)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता)/ लेखापरीक्षा, १/२, मुंबई/ नागपूर
२. अधिदान व लेखा कोषागार, मुंबई.
३. निवासी लेखा अधिकारी, मुंबई
४. आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
५. संचालक, आरोग्य सेवा, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई.
६. अतिरिक्त संचालक, आरोग्य सेवा राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय, पुणे
७. सहसंचालक (अर्थ व प्रशासन), आरोग्य सेवा, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई
८. प्रशासकीय अधिकारी, आरोग्य सेवा, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई
९. वित्त विभाग व्यय -१४ / अर्थसंकल्प -९, मंत्रालय, मुंबई.
१०. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, (अर्थसंकल्प/ विधयो) मंत्रालय, मुंबई.
११. सार्वजनिक आरोग्य विभाग (अर्थसंकल्प / लेखा), मंत्रालय, मुंबई
१२. निवड नस्ती (कु.क.)